

Alaksandr Łukaszenka zwiększa rolę sektora siłowego

Kamil Kłysiński, Piotr Żochowski

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy prezydent Białorusi Alaksandr Łukaszenka podjął szereg decyzji wzmacniających i modyfikujących rolę resortów siłowych w zarządzaniu państwem oraz zwiększających rolę czynnika militarnego w pracy aparatu państwowego. 12 września rozpoczęto formowanie nowego resortu siłowego – Komitetu Śledczego, który od 1 stycznia 2012 roku przejmie uprawnienia śledcze od prokuratury, MSW oraz Komitetu Kontroli Państwowej. Na jego czele stanie płk Walerij Wakulczik, cieszący się poparciem starszego syna prezydenta Wiktara, nieformalnie kontrolującego większą część struktur siłowych, w tym KGB. Komitet Śledczy, podległy bezpośrednio głowie państwa, będzie odpowiedzialny za prowadzenie śledztw w sprawach uznanych za szczególnie ważne dla bezpieczeństwa państwowego, a ich przebieg nie będzie poddany bezpośredniemu nadzorowi prokuratury. Ponadto w październiku do białoruskiego parlamentu trafił projekt nowelizacji ustawy regulującej działalność KGB. Proponowane zmiany zakładają samodzielność KGB w stosowaniu metod pracy operacyjnej, w tym dowolność w stosowaniu środków przymusu fizycznego i inwigilacji. Z kolei 3–4 listopada, w trakcie ćwiczeń formacji obrony terytorialnej, Alaksandr Łukaszenka wręczył gubernatorom sześciu obwodów oraz merowi Mińska, jako urzędnikom odpowiedzialnym za wypełnianie zadań mobilizacyjnych, nominacje generalskie. Prezydent przedstawił także koncepcję utworzenia 120-tysięcznej armii terytorialnej. Jej zadaniem ma być wzmocnienie potencjału obronnego Białorusi w przypadku zagrożenia z zewnątrz, które według białoruskiego prezydenta narasta, szczególnie ze strony Zachodu, w tym Polski.

Komentarz

- Pomimo narastającego kryzysu gospodarczego oraz ostrej krytyki ze strony Zachodu Alaksandr Łukaszenka nadal konsekwentnie odrzuca możliwość przeprowadzenia reform gospodarczych i politycznych. Brak programu wyprowadzenia Białorusi z kryzysu jest główną przyczyną budowania przez prezydenta atmosfery zewnętrznego zagrożenia państwa. Celem tego działania jest konsolidacja społeczeństwa oraz obozu władzy.
- Utworzenie Komitetu Śledczego i proponowane zmiany prawne zwiększające uprawnienia represyjne KGB wskazują na rosnące zaniepokojenie prezydenta możliwością wybuchu niezadowolenia społecznego, spowodowanego pogłębiającym się kryzysem gospodarczym. Ponadto nie można wykluczyć, że w obliczu narastającej presji ze strony Rosji Alaksandr Łukaszenka obawia się o lojalność nomenklatury i w związku z

tym zamierza wzmocnić nad nią kontrolę.

- Uczestnictwo znaczącej liczby obywateli w działaniach formacji obrony terytorialnej w obliczu rzekomego zagrożenia zewnętrznego jest próbą militaryzacji życia społecznego oraz zwiększenia kontroli nad środowiskami, które potencjalnie stanowią ogniska ewentualnych protestów społecznych.
- Zmiany w sektorze siłowym związane z utworzeniem Komitetu Śledczego i nadaniem szczególnych uprawnień KGB oznaczają wzrost wpływów starszego syna prezydenta Wiktara, który poprzez wprowadzanie na kluczowe stanowiska zaufanych osób kontroluje większość aparatu bezpieczeństwa.